

Het Schoenenkwartier

Geadviseerd subsidiebedrag: € 0

Gevraagd subsidiebedrag: € 400.400

Over de instelling

Stichting Schoenenkwartier (hierna: Het Schoenenkwartier),
ontwikkelinstellingen, Waalwijk

Het Schoenenkwartier is een museum met een collectie van ruim 20.000 objecten die de historie van de Brabantse leer- en schoenenindustrie, de orthopedie en hedendaags en toekomstig industrieel productontwerp tonen. Tevens is er een kenniscentrum aan het Schoenenkwartier verbonden. Daarnaast is een Schoenenlab ingericht, waarvoor nu een aanvraag wordt gedaan als ontwikkelinstelling in de BIS. Het Schoenenlab moet gaan uitgroeien tot een broedplaats van ideeën, innovatie en talentontwikkeling binnen de schoenenindustrie en daarbuiten. In het lab worden educatieprojecten, publieksevenementen en workshops georganiseerd. Jaarlijks gaan honderd jonge makers in het lab aan de slag.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.47 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Schoenenkwartier geen subsidie toe te kennen.

Vanwege onvoldoende kwaliteit op (een of meerdere van) de eerste drie algemene beoordelingscriteria zijn de laatste twee criteria, conform het beoordelingskader van de raad, niet beoordeeld.

Beoordeling

Hoewel de raad het belang ziet van het Schoenenkwartier als kenniscentrum op het gebied van de schoen, mist hij in de aanvraag specifieke activiteiten gericht op de talentontwikkeling van makers. Hij ziet het Schoenenlab meer als een werkplaats waar makers hun portfolio kunnen uitbreiden, dan als een instelling met een ontwikkelfunctie. Wie de selectie van deelnemers aan het Schoenenlab maakt en vanuit welke visie is onduidelijk. De instelling definieert haar maatschappelijke betekenis als het behoud van de Nederlandse schoenenindustrie, maar legt geen verbindingen met andere sectoren. Het Schoenenkwartier reflecteert nauwelijks op de Code

Diversiteit & Inclusie voor het onderdeel publiek en geeft geen inzicht in haar publieksbeleid.

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Het Schoenenkwartier heeft in juni 2022 zijn deuren geopend in het centrum van Waalwijk. Het behelst een schoenenmuseum, een kenniscentrum en het 'Schoenenlab'. Het Schoenenkwartier ambieert om hét Europese kenniscentrum te worden op het gebied van de schoen, met de meest uitgebreide collectie materialen en boeken over dat onderwerp. De instelling wil jaarlijks meer dan tweeduizend leerlingen en studenten uit het primair, voortgezet en hoger onderwijs ontvangen.

De aanvraag als ontwikkelinstelling in de Culturele basisinfrastructuur (BIS) betreft het Schoenenlab. Dit moet een broedplaats worden waar talentvolle makers aan de slag gaan met nieuwe technieken en materialen. De instelling ontplooit daartoe verschillende initiatieven. Om te beginnen kunnen jonge en gevestigde makers in het lab tegen betaling aan de slag met de aanwezige state-of-the-art faciliteiten. In hun onderzoek worden ze begeleid door professionele deskundigen. Daarnaast worden er jaarlijks presentatiemomenten ingelast, waar makers de resultaten van hun onderzoek kunnen tonen. Verder wil het Schoenenlab (mode)ontwerpers, kunstenaars en industrieel ontwerpers uitnodigen voor een R&D-maakopdracht. De resultaten worden vervolgens opgenomen in de collectie van het museum.

Bij het Schoenenlab bevindt zich het zogeheten 'bodehuisje', waarin viermaal per jaar een jong talent een *residency* van drie maanden krijgt aangeboden. Het talent krijgt de beschikking over accommodatie, werkruimte en begeleiding. Deze residencies eindigen in een presentatie. Ten slotte biedt het Schoenenlab meerdaagse workshops aan aan studenten van alle mode- en kunstgerelateerde academies in Nederland. Ook de laatste vakopleidingen schoenenmaken, zoals de Shoe Academy in Utrecht en Sint Lucas in Boxtel, vinden hun weg naar het lab voor stages.

In de aanvraag mist de raad een duidelijk overzicht van de afzonderlijke ontwikkeltrajecten. Het Schoenenlab noemt wel een aantal formats, maar de concrete invulling, gebaseerd op een artistiek-inhoudelijke visie op het vak van schoenenmaken, ontbreekt. Ook is onduidelijk wie de selectie van de deelnemers aan de activiteiten van het Schoenenlab maakt en welke criteria hierbij worden gehanteerd. De raad constateert bijvoorbeeld dat in de aanvraag een paar zeer ervaren kunstenaars worden genoemd, zodat de vraag zich opdringt of hier nog wel van talentontwikkeling gesproken kan worden.

De raad beschouwt het schoenenmaken als een waardevol ambacht dat verloren dreigt te gaan. In dat licht juicht hij de activiteiten van het Schoenenlab toe. Hij ziet het lab als een mooi platform waar een heel specifiek vakgebied binnen de ontwerpsector wordt onderzocht. Zo wil het Schoenenlab de nieuwste technologie in huis halen om de productielijn van de toekomst te onderzoeken en gaat de instelling investeren in de robotisering van het lab, in samenwerking met schoenenfabrikant Bata. Concluderend denkt de raad dat het Schoenenlab, dat primair gefocust is op genreontwikkeling, zich actiever zou moeten richten op het begeleiden van getalenteerde makers bij hun ontwikkeling van *footwear* om als volwaardige ontwikkelinstelling te functioneren.

Maatschappelijke betekenis

Het schoenenambacht heeft tal van connecties met maatschappelijke onderwerpen. Een van de programmalijnen van het Schoenenlab richt zich op het vormen van een identiteit aan de hand van je schoeisel. Makers en publiek worden aan het denken gezet met relevante vragen als: waar sta je op en wat druk je uit? Hier is ook expliciete aandacht voor identiteiten en technieken uit andere culturen. De raad vindt het positief dat de instelling haar werkterrein op deze manier een sociaal-maatschappelijke dimensie geeft.

De schoenenindustrie is een van de grootste vervuilers ter wereld. Vanuit deze wetenschap besteedt het Schoenenlab volop aandacht aan duurzaamheidsvraagstukken. Hergebruik van schoeisel wordt steeds belangrijker en ontwerpers kunnen hier een belangrijke rol in spelen. De instelling biedt gratis workshops aan voor schoenenonderhoud in een zogeheten ‘Take Care Café’. Hier wordt niet alleen voor de schoen gezorgd, maar ook voor de drager. In een informele setting raken mensen met elkaar in gesprek, wat bijdraagt aan de versterking van het sociale weefsel.

Tevens initieert de instelling sociale initiatieven en steunt ze goede doelen die zich inzetten voor kwetsbare groepen in de samenleving, zoals kansarme jongeren en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daartoe gaat zij samenwerkingen aan met diverse maatschappelijke partners. Op deze manier wil het Schoenenlab een positieve impact op de samenleving hebben en bijdragen aan het bewustzijn van duurzaamheid, erfgoed en vakmanschap. De raad juicht deze initiatieven toe, maar merkt op dat ze voor een deel niet plaatshebben binnen de context van de ontwikkelinstelling het Schoenenlab, waarvoor deze aanvraag bedoeld is, maar elders in het Schoenenkwartier. Hetzelfde geldt voor een groot deel van de voorgenomen educatie-activiteiten.

Het Schoenenlab onderschrijft de waarden van de Code Diversiteit & Inclusie en heeft de uitvoering ervan voldoende in het beleid geborgd. Zo

heeft de instelling de werving van nieuwe personeelsleden uitbesteed aan een extern bureau, dat erop gericht is diversiteit en inclusie in organisaties te bevorderen. Hetzelfde geldt voor nieuwe leden van de raad van toezicht van het Schoenenkwartier. Ook bij de selectie van partners wordt rekening gehouden met hun omgang met de code. Alleen ten aanzien van de selectie van nieuwe makers in het programma maakt de instelling onvoldoende duidelijk dat diversiteit hier een criterium is.

Ook op de toepassing van de kernwaarden van de Fair Practice Code, zoals solidariteit, duurzaamheid en vertrouwen, reflecteert de instelling in de aanvraag ruim voldoende. Het Schoenenkwartier streeft naar een veilige werkomgeving. De instelling heeft een vertrouwenspersoon voor vrijwilligers en medewerkers en hanteert protocollen voor het melden van misstanden en ongewenst gedrag. In de nabije toekomst wil het Schoenenlab zijn personeel een jaarlijkse training aanbieden in organisatiedeskundigheid. De focus zal daarin komen te liggen op het leren van feedback geven en teambuilding.

Op afspraken over honorering wordt in de aangeleverde stukken beperkt ingegaan. Aangegeven wordt dat het Schoenenkwartier is aangesloten bij de Museum-cao. Wat betreft fair pay meldt de instelling dat zzp'ers marktconform worden betaald en waar mogelijk in dienst genomen. Makers in het Lab krijgen uitbetaald volgens de richtlijn Kunstenaarshonoraria. Alles bij elkaar is de raad positief over de omgang met de codes.

Toegankelijkheid

Sinds de opening van het Schoenenkwartier in 2022 heeft de instelling 50.000 bezoekers getrokken. Dat is een indrukwekkend aantal, maar in hoeverre dit publiek ook de activiteiten in het Schoenenlab bezocht, wordt niet vermeld. Over de hele linie is er weinig aandacht voor publieksbeleid in de aanvraag van het Schoenenlab. De instelling maakt geen melding van een communicatie- of marketingplan of van een analyse van de diverse groepen bezoekers.

Het Schoenenlab wil de drempel verlagen voor publiek met een fysieke beperking of voor publiek met een kleine beurs. Het gebouw is rolstoeltoegankelijk en informatie wordt behalve via geschreven tekst ook aangeboden via koptelefoons. Mensen met een laag inkomen krijgen 50 procent korting op hun entreekaart. Of dit beleid zich ook vertaalt naar de programmering, en hoe, is niet duidelijk.

Hetzelfde geldt voor het streven naar een cultureel divers publiek. Er is sprake van een 'divers aanbod van workshops' maar dit wordt niet nader gespecificeerd. De inburgeringscursus voor Oekraïense vluchtelingen en statushouders vindt plaats in het Schoenenkwartier, niet in het lab waarvoor

een BIS-subsidie wordt aangevraagd. De raad is van mening dat juist de mode- en schoenenindustrie zich leent voor een verbindende, inclusieve programmering. Dat die in het plan van het Schoenenlab ontbreekt, ziet hij als een gemiste kans.

Bedrijfsmatige gezondheid

Niet beoordeeld gezien de onvoldoende kwaliteit op (een of meerdere van) de eerste drie beoordelingscriteria.

Geografische spreiding

Niet beoordeeld gezien de onvoldoende kwaliteit op (een of meerdere van) de eerste drie beoordelingscriteria.